



Vesienhoidon keskeiset kysymykset ja työohjelma Tenon-Näätämöjoen- Paatsjoen vesienhoitoalueella 2028–2033

PEKKA RÄINÄ (TOIM.) | JUKKA YLIKÖRKKÖ | ANNUKKA PURO-TAHVANAINEN | NIINA KARJALAINEN |
ANNE LINDHOLM





Vesienhoidon keskeiset kysymykset ja työohjelma Tenon-Näätämöjoen- Paatsjoen vesienhoitoalueella 2028–2033

PEKKA RÄINÄ (TOIM.)

JUKKA YLIKÖRKKÖ

ANNUKKA PURO-TAHVANAINEN

NIINA KARJALAINEN

ANNE LINDHOLM

Vesienhoitokauden 2028–2033 suunnittelun työohjelmasta ja vesienhoitoalueen keskeisistä kysymyksistä sekä vesienhoitosuunnitelman ympäristöselostuksen laadinnasta kuullaan 15.12.2023–17.6.2024.

RAPORTEJA 82 | 2023

**VESIENHOIDON KESKEISET KYSYMYKSET JA TYÖOHJELMA TENON-
NÄÄTÄMÖJOEN-PAATSJOEN VESIENHOITOALUEELLA 2028 – 2033**

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Taitto: KEHA-keskus

Kuvat Tatu Laukkanen

Kartat: Riku Elo

ISBN 978-952-398-212-3 (PDF)

ISSN 2242-2854 (verkojulkaisu)

URN:ISBN:978-952-398-212-3

www.doria.fi/ely-keskus

Sisältö

Mistä tässä kuulemisessa on kysymys	2
Mistä asioista nyt toivotaan palautetta	3
Miten palautetta hyödynnetään?	4
Miten ja milloin toimitan mielipiteeni tiedoksi?	4
Tenon-Näätämöjoen-Paatsjoen vesienhoitoalue	5
Pohjavedet	6
Vesienhoidon keskeiset kysymykset.....	8
1. Valuma-aluelähtöinen vesien ja kuormituksen hallinta muuttuvassa ilmastossa	8
Vesien hyvän tilan turvaaminen.....	9
Vesienhoidon tavoitteet huomioidaan uusien hankkeiden suunnittelussa ja alkuvaiheesta lähtien	9
2. Vieraslajien ja kalatautien leviämisen estäminen	11
3. Vesielinympäristöjen kunnostaminen.....	12
4. Vesienhoitotoimien vaikuttavuuden parantaminen	13
Suunnitelman tarkistamisen työohjelma ja aikataulu	14
Suunnittelun aikataulu ja vaiheet	14
Ympäristövaikutusten arviointi	15
Valtioiden rajat ylittävien ympäristövaikutusten arviointi.	16
Tiedotus ja tärkeimmät tietolähteet	17
Čoahkkáigeassu.....	18
Čuákánkiäsu	19
Vuänös	20
Yhteystiedot.....	21
Kuvailulehti.....	22

Mistä tässä kuulemisessa on kysymys

Suomessa tehdään kuuden vuoden välein vesienhoitolain mukaiset vesienhoitosuunnitelmat seitsemälle Manner-Suomen vesienhoitoalueelle ja Ahvenanmaalle. Kolmannet vesienhoitosuunnitelmat vuosille 2022–2027 hyväksyttiin valtioneuvostossa vuoden 2021 lopussa. Nyt valmistellaan vesienhoitosuunnitelmien päivitystä hoitokautta 2028–2033 varten. Valmistelua varten kuullaan vesienhoitoaluekohtaisesti suunnittelun työohjelmasta ja vesienhoidon keskeisistä kysymyksistä sekä vesienhoitosuunnitelman ympäristöselostuksen laadinnasta 15.12.2023–17.6.2024. Kuuleminen järjestetään, jotta kaikki voivat tuoda omat näkemyksensä ja asiantuntemuksensa vesienhoitoon. Tämä kuulemisasikirja koskee Tenon-Näätäjäjoen-Paatsjoen vesienhoitoalueen Suomen puoleista osaa (VHA 7).

Vesienhoidon tavoitteena on estää jokien, järvien ja rannikkovesien sekä pohjavesien tilan heikkeneminen sekä pyrkiä kaikkien vesien vähintään hyvään tilaan. Tavoitteen saavuttamiseksi suunnitellaan ja toteutetaan vesien tilaa parantavia toimenpiteitä ja seurataan niiden vaikutuksia kaikilla Suomen vesienhoitoalueilla (kuva 1).

Kuva 1: Suomen vesienhoitoalueet sekä suunnittelusta vastaavien ELY-keskusten Ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualueiden rajat.



Vesienhoitoalueet

- 1 Vuoksi
- 2 Kymijoki-Suomenlahti
- 3 Kokemäenjoki-Saaristomeri-Selkämeri
- 4 Oulujoki-Iijoki
- 5 Kemijoki

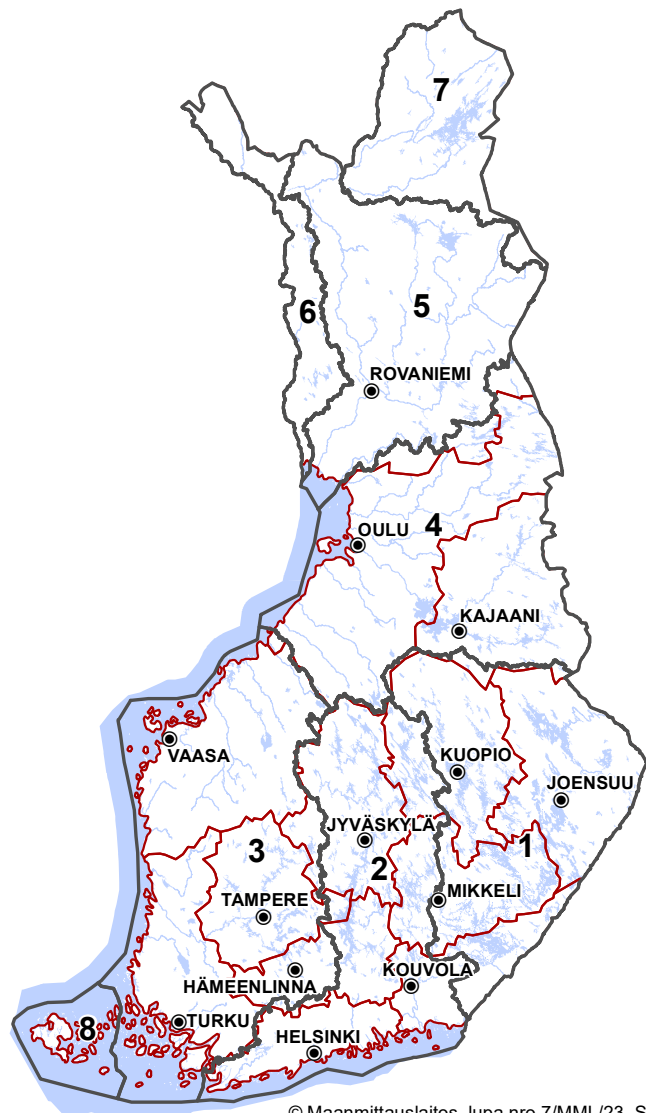
Kansainväliset vesienhoitoalueet

- 6 Tornionjoki (yhdessä Ruotsin kanssa)
- 7 Teno-Näätäjäjoki-Paatsjoki (yhdessä Norjan kanssa)

8 Ahvenanmaa huolehtii itse vesipolitiikan puitedirektiivin toimeenpanosta ja muodostaa oman vesienhoitoalueen

-  Vesienhoitoalue
-  ELY-keskus, ympäristö- ja luonnonvarat -vastuualue

0 100 200 300
km



© Maanmittauslaitos, lupa nro 7/MML/23, SYKE

Vesienhoidon suunnittelu etenee kuuden vuoden jaksoissa (kuva 2). Nyt käynnistyneen suunnittelukierroksen aikana tarkistetaan vesienhoitoaluekohtaiset vesienhoitosuunnitelmat ja toimenpideohjelmat laajassa yhteistyössä ja eri tahoja kuullen. Parhaillaan käynnissä olevassa kuulemisessa pyydetään palautetta suunnittelun työohjelmasta ja aikataulusta sekä vesienhoidon keskeisistä kysymyksistä. Lisäksi kerrotaan SOVA-lain mukaisen ympäristöselostuksen valmistelusta.



Kuva 2. Vesienhoidon suunnitteluprosessi

Tässä asiakirjassa on vesienhoitosuunnitelmasta vuosille 2022–2027 esitetty vain yhteenveto tila-arviosta. Halutessasi voit tutustua voimassa olevaan vesienhoitosuunnitelmaan ja toimenpideohjelmaan, jotka ovat saatavissa [Tenon-Näätämojoen-Paatsjoen vesienhoitoalueen sivuilta](#). Lisäksi taustatietoa vesien tilasta saa karttapalveluista kuten [vesikartasta](#).

Mistä asioista nyt toivotaan palautetta

Tässä kuulemisessa pyydetään palautetta kolmesta asiakokonaisuudesta: 1) vesienhoitoon liittyvät **keskeiset kysymykset**, 2) vesienhoidon **työohjelma, suunnittelun aikataulu ja osallistumismenettelyt** sekä 3) vesienhoitosuunnitelmasta laadittavan **ympäristöselostuksen** valmistelu ja sisältö.

Keskeiset kysymykset ovat asioita, joihin vesienhoidossa on tarkoitus kiinnittää erityistä huomiota seuraavaa vesienhoitosuunnitelmaa valmisteltaessa. Ne voivat liittyä esimerkiksi vesien tilaan liittyviin keskeisiin ongelmiin ja kehittämistarpeisiin; keinoihin ja toimiin, joilla vesien tilaa voidaan parantaa tai vaikkapa rahoitus- ja yhteistyömahdollisuuksiin. Suunnittelun työohjelma ja aikataulu ovat samat kaikilla vesienhoitoalueilla. Vesienhoidon keskeiset kysymykset ja suunnittelun alueellinen organisointi sen sijaan vaihtelevat. Tässä asiakirjassa käsitellään keskeisiä kysymyksiä, jotka liittyvät Tenon-Näätämojoen-Paatsjoen vesienhoitoalueen järvien, jokien ja pohjavesien tilan ylläpitoon ja parantamiseen.

Tämä kuulemisasiakirja koskee vesienhoitoalueen Suomen puoleista osaa. Norja laatii omaa aluettaan koskevat kuulemisasiakirjansa.

Miten palautetta hyödynnetään?

Kuuleminen järjestetään, jotta kansalaiset, kansalaisjärjestöt, vesialueiden omistajat, toiminnanharjoittajat, valtion virastot, kunnat ja muut tahot voivat tuoda omat näkemyksensä ja asiantuntemuksensa vesienhoitoon. Yhteistyötä lisäämällä moni ongelma voidaan ehkäistä ennalta tai korjata. Antamalla palautetta voit vaikuttaa esimerkiksi siihen, miten oman alueesi vesistöt ja pohjavedet sekä niiden tilaan vaikuttavat toiminnot otetaan suunnittelussa huomioon. Saatu palaute hyödynnetään toimenpideohjelmien ja vesienhoitosuunnitelman tarkistamisessa ja vesienhoidon toimeenpanon kehittämisessä. Palautteen yhteenveto kirjataan vesienhoitosuunnitelmaan.

Miten ja milloin toimitan mielipiteeni tiedoksi?

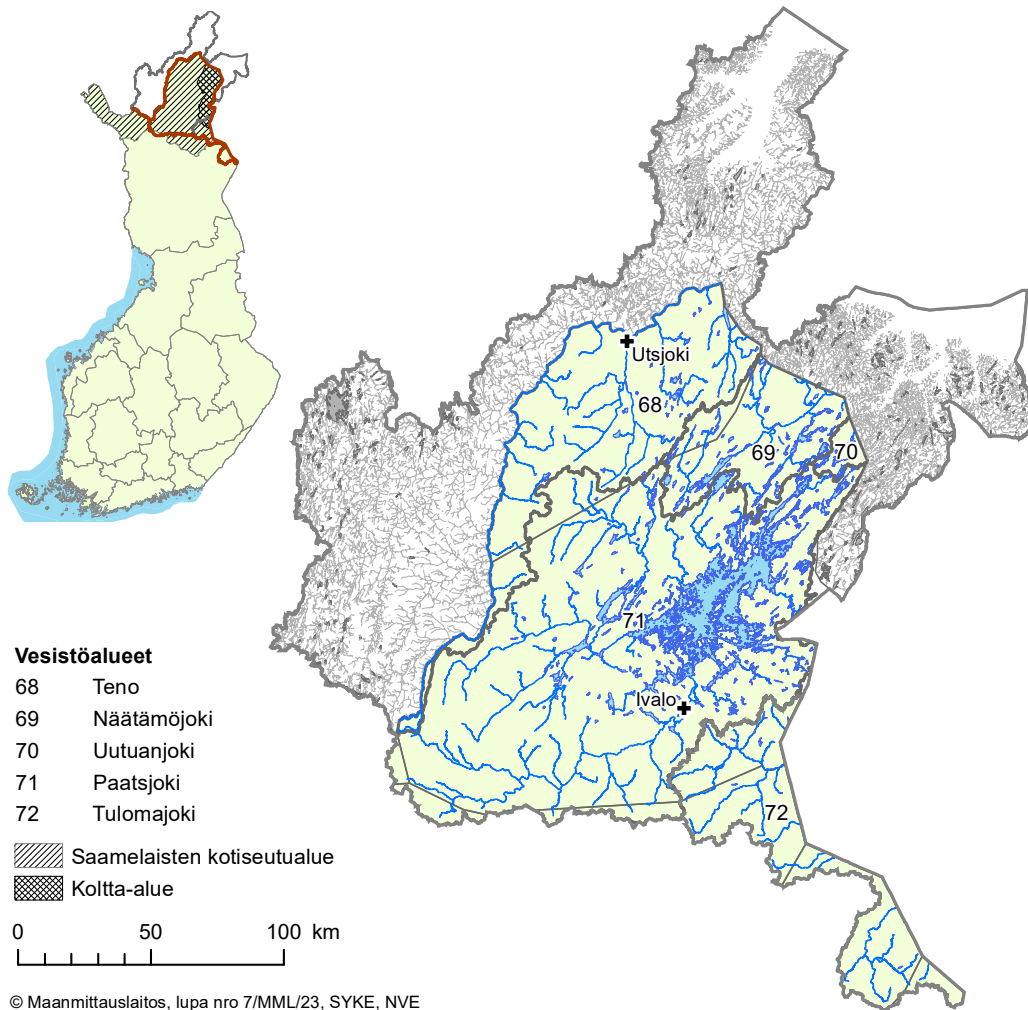
Puoli vuotta kestävät kuulemiset toteutetaan samanaikaisesti kaikilla Suomen vesienhoitoalueilla. Kuulemispalautteen viimeinen jättöpäivä on 17.6.2024. Lausunnot, mielipiteet ja kannanotot kannattaa kuitenkin antaa hyvissä ajoin ennen määräaika.

Palaute toivotaan ensisijaisesti sähköisessä muodossa www.lausuntopalvelu.fi -sivujen kautta. Palautteen voi toimittaa myös sähköpostilla tai kirjeenä Lapin ELY-keskuksen kirjaamoon (yhteystiedot löytyvät tämän asiakirjan lopusta). Word-muodossa toimitettu palaute nopeuttaa ja helpottaa käsittelyä.



Tenon-Näätämöjoen-Paatsjoen vesienhoitoalue

Vesienhoitoalueet on muodostettu siten, että ne sisältävät kokonaisia vesistöalueita. Näin ollen ne voivat jakaantua useiden valtioiden alueille. Tenon-Näätämöjoen-Paatsjoen vesienhoitoalue kattaa Suomen ja Norjan yhteiset Tenojoen, Näätämöjoen ja Uutuanjoen vesistöalueet sekä Suomen, Norjan ja Venäjän yhteisen Paatsjoen alueen sekä Venäjälle laskevan Tuulomajoen vesistön latvavedet (kuva 3). Suomi ja Norja laativat alueilleen vesienhoitosuunnitelmat ja toimenpideohjelmat, jotka sovitetaan yhteen.



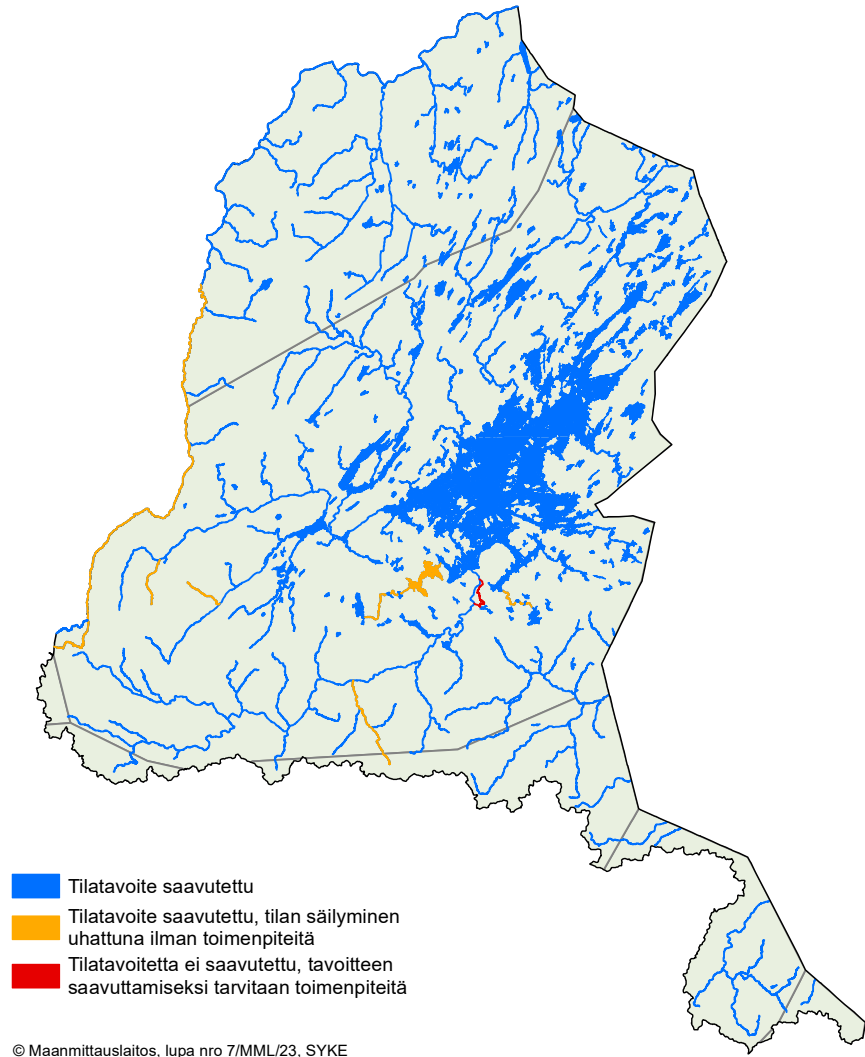
Kuva 3. Vesistöaluejako Tenon-Näätämöjoen-Paatsjoen vesienhoitoalueella

Vesienhoitoalueen pinta-ala Suomen puolella on 25 430 km², mikä on noin kaksi kolmasosaa valuma-alueiden kokonaisalasta. Tenojoki ja Näätämöjoki ovat tärkeitä Atlantin lohen lisääntymisjokia. Tuulomajoen vesistöön vaelluskalojen nousun estävät Venäjän puolella sijaitsevat voimalaitokset.

Tyypillistä alueen vesistöille on niiden karuus, kirkkaus ja vähämuksisuus. Ihmisen aiheuttama kuormitus Suomen puoleisella alueella on vähäistä ja paikallista (kuva 4).

Kuormittavia tekijöitä alueella ovat lähinnä taajamien ja haja-asutuksen jätevedet sekä metsä- ja maatalous. Ylä-Lapissa metsätalouden vaikutukset ovat vähäisempiä kuin muualla Lapissa. Kuitenkin miltei kaikkia jokia ja puroja, joiden valuma-alueella on ollut hakkuita, on käytetty uittoväylinä. Uittoväyliä on ollut yhteensä lähes 700 km. Paatsjoen vesistössä on tunnistettu kuusi vesistöä, joilla on edelleen uittoperkusten kunnostustarvetta: Kirakkajoki, Nangujoki, Kessijoki, Sarmijoki, Korvasjoki ja Nellimöjoki.

Kuva 4. Pintavedet jotka ovat hyvää huonommassa tilassa tai tila on riskissä heikettä vesienhoitoalueella



Eniten ihmistoiminta on vaikuttanut Paatsjoen vesistön tilaan. Paatsjokeen, joka on osin Norjan ja Venäjän välinen rajajoki, on rakennettu seitsemän voimalaitosta ja Inarijärveä säännöstellään voimatalouden tarpeisiin. Kaivostoimintaa vesienhoitoalueella on Norjan ja Venäjän puolella. Suomessa Ivalojoen alueilla harjoitetaan koneellista kullankaivua. Lemmenjoen alueella koneellinen kullankaivu päättyi vuonna 2020.

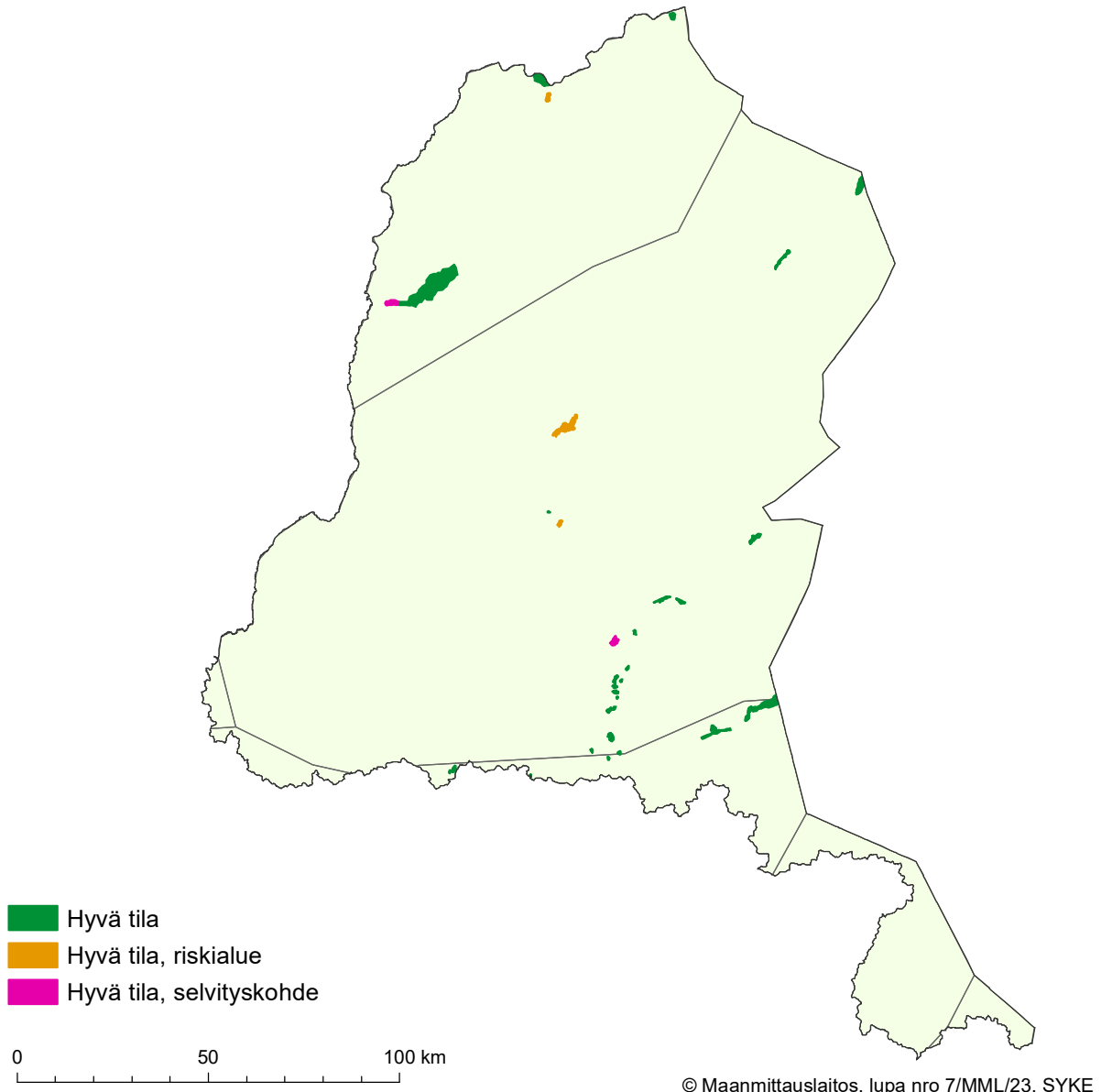
Oma erityinen kysymyksensä alueella on vieraslajien ja kalatautien leviämisen estäminen. Erityisesti Jäämereen laskevien jokien lohikannoille vaarallisen lohiloisen ja viime vuosina voimakkaasti runsastuneen kyttyrälohen vastaiset toimet ovat keskeisiä vesienhoitoalueella.

Tenojoen lohikantoihin kohdistuu merkittävä kalastuspaine ja etenkin latvajokien lohikantojen tila on heikentynyt. Tenojoen vesistön seuranta- ja tutkimusryhmä on määrittellyt Tenojoen lohikannoille kutukantatavoitteet, joiden saavuttamista seurataan. Kutukantatavoitteen saavuttamiseen perustuen kalastuksen on katsottu olevan merkittävä paine Tenon latvavesimuodostumissa. Viime vuosina Atlantin lohen kalastusta on rajoitettu voimakkaasti.

Pohjavedet

Tenon-Näätäjäjoen-Paatsjoen vesienhoitoalueella merkittävimmät pohjavesivarat liittyvät usein harjujaksoihin. Pohjavesivarat ovat vesienhoitoalueella käyttöön nähden runsaat, mutta pohjavesialueet eivät jaakannu tasaisesti. Vesienhoitoalueella kaikki vesilaitokset käyttävät raakavetenään pohjavettä. Kuntakeskusten ja kylätaajamien pohjavesialueilla on erilaisia riskejä aiheuttavia toimintoja. Yleisempiä pohjaveden uhkatekijöitä ovat asutuksen jätevesien käsittely sekä pilaantuneet maa-alueet kuten vanhat kaatopaikat.

Pohjavesille arvioidaan määrällinen tila ja laadullinen tila. Riskialueiksi on nimetty sellaiset pohjavesialueet, joiden pohjaveden laadussa on havaittu vesienhoitoasetuksen (1040/2006) liitteessä 7A lueteltujen aineiden osalta ympäristölaatunormien ylityksiä yhdessä tai useammassa havaintopisteessä. Tenon-Näätä-möjoen-Paatsjoen vesienhoitoalueella on kolme tällaista riskipohjavesialuetta. Selvityskohteiksi on nimetty ne pohjavesialueet, joille sijoittuu riskitoimintoja, mutta joiden pohjaveden laadusta ei ole ollut käytettävissä riittävää tietoa todentamaan ihmistoimintojen vaikutusta kyseisellä alueella. Selvityskohteiksi nimettyjä pohjavesialueita on vesienhoitoalueella kaksi (kuva 5).



Kuva 5. Vesienhoitosuunnitelmassa 2022 esitetyt pohjavesiselvityskohteet ja riskipohjavesialueet vesienhoitoalueella.

Vesienhoidon keskeiset kysymykset

Tässä luvussa tuodaan esiin kysymyksiä, joita vesienhoitoalueella tulnaisiin painottamaan vesienhoitosuunnitelman tarkistamisessa sekä vesien tilan parantamiseksi tehtävässä käytännön työssä. Keskeisten kysymysten valmisteluun on osallistunut Lapin vesienhoidon yhteistyöryhmä.

Näkökohdat on jaettu neljään pääteemaan: 1) Valuma-aluelähtöinen vesien ja kuormituksen hallinta, 2) Vieraslajien ja kalatautien leviämisen ehkäiseminen, 3) Vesielinympäristöjen kunnostaminen sekä 4) Vesienhoitotoimien vaikuttavuuden parantaminen.

Kaikkien teemojen kohdalla voit ottaa kantaa mm. siihen, onko oikeat asiat nostettu esiin ja mitä muita asioita tulisi painottaa seuraavassa vesienhoitosuunnitelmassa. Lisäksi voit esittää ratkaisuja ja parannusehdotuksia nykyisiin toimintamalleihin vesien tilan parantamiseksi. Tässä asiakirjassa ei esitetä toimenpiteitä tai ohjauskeinojen kehittämistoimia ongelmakohtien ratkaisemiseksi. Esitykset tehdään tulevassa vesienhoitosuunnitelmassa mm. tässä kuulemisessa saadun palautteen perusteella. Suureen osaan keskeisistä kysymyksistä on esitetty toimenpiteitä ja ohjauskeinojen kehittämistä jo edellisessä vesienhoitosuunnitelmassa ja työ niiden edistämiseksi on käynnissä.

Asiakirjassa on esitetty pohdittavaksi muutamia kysymyksiä, joita voit halutessasi hyödyntää palautteessa.

1. Valuma-aluelähtöinen vesien ja kuormituksen hallinta muuttuvassa ilmastossa

Maankäytöstä aiheutuvat hajakuormituksen paineet keskittyvät vesienhoitoalueen eteläosiin. Vesistökuormitusta muodostuu myös yhdyskuntien ja haja-asutuksen jätevesistä. Porotalouden aiheuttamaa ravinekuormaa ei ole yleensä huomioitu erikseen. Pääosa alueen kasvinviljelytiloista tuottaa heinää poroille. Veden laadussa ongelmia on havaittu lähinnä silloin, kun porojen talviruokintaa on järjestetty vesistöjen jäällä tai rannalla. Keskeisimpiä kuormittavia aineita ovat rehevöitymistä aiheuttavat ravinteet ja vesien tummumista aiheuttavat orgaaniset yhdisteet. Viimevuosina myös mikromuovien vesiin kulkeutumisen ja kerääntymisen on havaittu olevan ongelma. Ilmastonmuutos osaltaan vahvistaa rehevöitymis- ja tummumiskehitystä. Ilmastonmuutos aiheuttaa lisäksi pohjaveden määrään ja laatuun kohdistuvia vaikutuksia, jotka voivat aiheuttaa ennalta-arvaamattomia tilanteita (esim. pitkät kuivat kaudet, rankkasateet, tulvat). Erityisen herkkiä muutoksille ovat pienet pohjavesimuodostumat.

Mahdollisia uusia hankkeita suunniteltaessa tulee ottaa huomioon vesien tilan tavoitteet. Aluetta koskevia suunnitelmia ja päätöksiä tekevien tietoisuutta erinomaisessa ja hyvässä tilassa olevien vesien sijainnista ja tilaan vaikuttavista tekijöistä tulee jatkossakin edistää.

Vesien hyvän tilan turvaaminen

Miksi tämä on keskeistä?

- Lähes kaikki vesienhoitoalueen järvet ja joet ovat erinomaisessa tai hyvässä tilassa.
- Alueen karut vesistöt ovat herkkiä ilmastonmuutoksen ja ravinnekuormituksen vaikutuksille.
- Hyvän tilan säilyminen on muutamissa vesimuodostumissa arvioitu olevan riskissä heikentyä kullanhuhdonnan vesistövaikutusten vuoksi.
- Ennakoiva pohjavedensuojelu on ensiarvoisen tärkeää, sillä vahinkojen korjaaminen jälkikäteen (esimerkiksi pilaantuneen pohjaveden puhdistaminen) on sekä kallista että vaikeaa, joissakin tapauksissa jopa mahdotonta.
- Pohjaveden suojelussa ei voida nojautua pelkästään olemassa olevien vedenottamoiden suojeleluun, sillä myös tutkitut vedenottamonpaikat tulee pitää käyttökelpoisina mahdollisia kriisitilanteita varten.
- Pohjaveden suojelun tärkeys tiedostetaan entistä paremmin, mikä johtuu pohjaveden käytön lisääntymisestä sekä pohjavesiin kohdistuvien riskien paremmasta tunnistamisesta.
- Pohjavesien suojelu nousi Tenon-Näätämojoen-Paatsjoen vesienhoitoalueen keskeisiä pääteemoja kartoittavassa kyselyssä tärkeimpien teemojen joukkoon. Myös pohjavedestä suoraan riippuvaisten ekosysteemien suojelu on kyselyn perusteella yksi tärkeimmiksi koetuista teemoista.
- Riittävä tietopohja pohjavesialueiden hydrogeologisista olosuhteista ja toisaalta alueilla sijaitsevien riskitoimintojen sekä niiden vaikutusmekanismien tunnistaminen on tärkeää mm. maankäytön suunnittelun (esim. kaavoitus) kannalta.

Mitä on tehty haitallisten vesistövaikutusten estämiseksi?

- Vesien tilan turvaaminen huomioidaan maankäytön suunnittelussa ja ympäristö- tai vesitalousluvanvaraisissa hankkeissa.
- Kaavoituksella ohjataan vesien tilaan vaikuttavan rakentamisen sijoittumista.
- On annettu ohjausta ja neuvontaa pohjavesialueilla toimimiseen, esimerkiksi maankäyttöön ja kaavoitukseen, maa-ainesten ottoon ja metsätalouteen liittyen.
- Pohjavesialueilla sijaitsevia PIMA-kohteita on tutkittu ja kunnostettu.

Vesienhoidon tavoitteet huomioidaan uusien hankkeiden suunnittelussa jo alkuvaiheesta lähtien

Miksi tämä on keskeistä?

- Uudet hankkeet eivät saa heikentää pinta- tai pohjavesien tilaa tai aiheuttaa uhkaa hyvän tilan saavuttamiselle paitsi tilanteissa, joissa laissa esitetyt tiukat kriteerit täyttyvät.
- Vesienhoidon tavoitteiden huomioiminen ja olemassa olevien paineiden tunteminen hankkeen alusta lähtien parantaa hankkeiden sijainninohjausta, haittojen minimointia sekä hankkeen etenemistä.
- Pohjavesialueille kohdistuu usein pohjaveden suojelun kanssa ristiriidassa olevia maankäyttöpaineita.

Mitä on tehty asian edistämiseksi?

- Suuremmissa hankkeissa vesistövaikutukset ja vaikutukset vesienhoidon tavoitteisiin arvioidaan osana ympäristövaikutusten arviointia ja mahdollista lupakäsittelyä sekä huomioidaan esim. lupaehtoisissa ja kaavamääräyksissä.

Missä on parannettavaa?

- Hankkeiden kaikkia potentiaalisia vaikutuksia pinta- ja pohjavesiin sekä niiden merkittävyys vesienhoidon tavoitteisiin tulee huomioida riittävällä tavalla hankkeen alusta lähtien.
- Hankkeen yhteisvaikutuksia olemassa olevien paineiden ja muiden uusien hankkeiden kanssa tulee arvioida riittävän aikaisessa vaiheessa esim. vaihtoehtoisten suunnitelmien/sijoituspaikkojen perustaksi.
- Vesistövaikutuksia lieventävien toimenpiteiden ja kompensatointitoimenpiteiden suunnittelu tulee olla kiinteä osa hankesuunnittelua alusta lähtien.
- Hanketta edeltävän tilan selvittäminen riittävällä ennakkotarkkailulla.
- Nykyiset vesienhoidon pohjavesitoimenpiteet eivät kaikilta osin ole riittävän konkreettisia, jotta niiden avulla voitaisiin estää haitallisten vaikutusten syntymistä ja toisaalta vähentää jo aiheutuneita vaikutuksia. Toimenpiteet on usein myös suunniteltu eteläisen Suomen näkökulmasta, mikä kaventaa toimenpidevalikoimaa. Esimerkkinä tästä voidaan mainita maa-ainestenottoa koskevat toimenpiteet.
- Pinta- ja pohjavesiä tarkastellaan usein toisistaan erillisinä kokonaisuuksina, vaikka ne ovat kiinteästi vuorovaikutuksessa keskenään. Erityisesti pohjavedestä riippuvaisia ekosysteemejä koskeva tieto on edelleen puutteellista.
- Pohjavesialueita koskeva tieto on usein hajallaan eri toimijoilla, ja ylipäätään pohjavesialueita koskevaa tietopohjaa tulisi kasvattaa. Esimerkiksi suojelusuunnitelmia ja rakenneselvityksiä on koko Lapin alueella laadittu vasta muutamia, Tenon-Näätämojoen-Paatsjoen vesienhoitoalueella ei yhtään.
- Kuntien halukkuus suojelusuunnitelmien ja harjun rakenneselvitysten laatimiseen on vesienhoitoalueella melko vähäistä, koska kunnat kokevat, ettei niillä ole riittävästi resursseja hankkeiden toteuttamiseen. Nykyjärjestelmän mukaan avustusta suojelusuunnitelman laatimiseen voi hakea vain kunta, mikä osaltaan luo esteitä hankkeiden toteuttamiselle.
- Pohjavesiasiat tiedostetaan aiempaa paremmin, mutta tarvittavat suojelutoimenpiteet koetaan kalliiksi ja hankkeita hidastaviksi. Muutokset toimintatavoissa ja asenteissa ovat hitaita.

Esimerkkejä palautteessa pohdittavista asioista

- Miten vesienhoitoalueen vesien hyvä tila turvataan jatkossa?
- Mihin pohjavesihaittojen vähentämistä koskeviin toimenpiteisiin ja ohjauskeinoihin tulisi seuraavassa vesienhoitosuunnitelmassa kiinnittää erityistä huomiota? Minkälaisia konkreettisia toimenpiteitä tavoitteiden saavuttaminen vaatisi?
- Onko vesienhoidon tavoitteet pinta- ja pohjavesien osalta otettu riittävästi huomioon esim. kaavoituksessa ja ympäristövaikutusten arviointimenettelyissä?
- Missä vesienhoitoalueen osissa on erityisesti tarvetta vesienhoidon ja maankäytön toimia yhteensovittavalle valuma-alue suunnittelulle? Miksi?
- Mitä erityisesti tulisi huomioida vihreän siirtymän hankkeiden tavoitteiden ja vesienhoidon tavoitteiden yhteensovittamiseksi?
- Miten uusien hankkeiden käsittelyä tulisi kehittää seuraavassa vesienhoitosuunnitelmassa?
- Miten vesiasioiden käsittelyä vesienhoitosuunnitelmassa tulisi kehittää?
- Missä asioissa yhteistyötä Norjan kanssa olisi kehitettävä?
- Miten kuntia voitaisiin kannustaa pohjaveden suojelusuunnitelmien ja harjun rakenneselvitysten laatimiseen?
- Miten pohjavesiasioiden käsittelyä vesienhoitosuunnitelmassa tulisi kehittää?

2. Vieraslajien ja kalatautien leviämisen estäminen

Vieraslajit ovat lajeja, jotka ovat levinneet luontaiselta levinneisyysalueeltaan uudelle alueelle ihmisen mukana joko tahattomasti tai tarkoituksella. Jotkin vieraslajeista menestyvät hyvin ja ovat uhka aiheuttaessaan vahinkoa alkuperäislajeille. Selkeitä haittoja aiheuttavia vierasperäisiä lajeja kutsutaan haitallisiksi vieraslajeiksi. Vesienhoitoalueella erityisesti Atlantin loheen kohdistuvat uhat ovat mielenkiinnon kohteena. Paitsi ekologisena tekijänä, lohi liittyy olennaisena osana alueen väestön elämäntapaan ja kulttuuriin.

Miksi tämä on keskeistä?

- Jotkin vieraslajeista menestyvät hyvin ja ovat uhka aiheuttaessaan vahinkoa alkuperäislajeille.
- *Gyrodactylus salaris* –lohiloinen on vakava ekologinen ja taloudellinen uhka Jäämereen laskevien jokien lohikannoille.
- Kyttyrälohi on vieraslaji ja runsastunut voimakkaasti Suomen Jäämereen laskevissa joissa. Laji saattaa kilpailla samoista resursseista atlantin lohen kanssa.
- Atlantin lohen kannat ovat pienentyneet.

Mitä on tehty vesistövaikutusten vähentämiseksi?

- Kansallinen vieraslajistrategia (2012) ja EU:n vieraslajiasetus (2014) pyrkivät ehkäisemään vakiintuneiden vieraslajien leviämistä ja uusien saapumista.
- *Gyrodactylus salaris* -loisen leviämisen estämiseksi Tenovuono on liitetty Norjan kansallisiin lohivuonoihin, ja villilohen suojelemiseksi lohen kasvatusta ei enää sallita.
- Suomessa Jäämereen laskevien vesistöalueiden suojaamiseksi lohiloisen leviämiseltä on säädetty Maa- ja metsätalousministeriön asetus (1376/2004), jonka nojalla mm. kalojen ja desinfiomattoman mädin siirtäminen muualta Suomesta on kielletty ja muilta vesistöalueilta tuotavien veneiden ja kanoottien sekä kalastusvälineiden on oltava täysin kuivatut tai desinfioidut ennen niiden käyttöä.
- Norjan puolella on toteutettu kyttyrälohen poistopyyntihankkeita, mutta niiden toimivuudessa on vielä kehitettävää.

Missä on parannettavaa?

- Toistaiseksi *Gyrodactylus salaris* –loisen leviäminen vesienhoitoalueelle on onnistuttu estämään.
- Kyttyrälohen leviämistä ei ole kyetty estämään. Lajin leviämisen estäminen tai jopa poistaminen vesistöistä vaatii vielä tehokkaiden menetelmien kehittämistä
- Tutkimustietoa kyttyrälohen vaikutuksista jokien alkuperäiseen lajistoon ja ekologiaan tulee lisätä.

Esimerkkejä palautteessa pohdittavista asioista

- Millä keinoin vieraslajien ja kalatautien leviämistä olisi kustannustehokkainta torjua?
- Miten vieraslajit tulisi ottaa vesienhoidon suunnittelussa huomioon?
- Miten yhteistyötä Norjan kanssa olisi kehitettävä?

3. Vesielin ympäristöjen kunnostaminen

Vesistö rakentamiseen liittyvät toimenpiteet ovat heikentäneet vesieliöiden elinympäristöjä ja vaikeuttaneet kalojen ja muiden vesieliöiden vapaata liikkumista vesistöissä. Joissain vesimuodostumissa elinympäristön kunnostus, säännöstelyn kehittäminen tai vapaan liikkumisen turvaaminen voikin olla tärkein toimenpide hyvän tilan saavuttamiseksi tai ylläpitämiseksi.

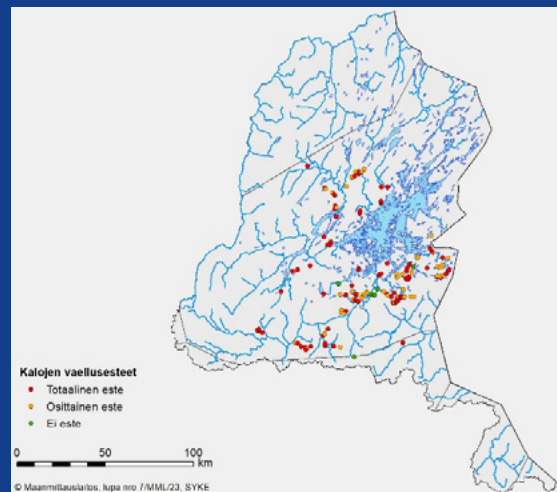
Miksi tämä on keskeistä?

- Virtavesien perkaaminen, suoristaminen ja pengertäminen ovat heikentäneet kalojen ja muiden vesieliöiden elinympäristöjen laatua ja vähentänyt niiden määrää.
- Padot ja muut vesirakenteet sekä tienalitusrakenteet haittaavat tai estävät kalojen ja muiden vesieliöiden liikkumista vesistöissä.
- Järvien säännöstely heikentää etenkin rantavyöhykkeen tilaa ja siinä elävien eliöiden elinolosuhteita.

Mitä on tehty vesistövaikutusten vähentämiseksi?

- Vaellusesteitä on kartoitettu ja osin poistettu
- Inarijärven säännöstelyä on kehitetty ekologisempaan suuntaan ja vaikutuksia seurataan.
- ReArc-hankkeessa on kartoitettu Paatsjoen vesistön virtavesien tilaa ja vaellusesteitä.

Pienten virtavesien tierummut muodostavat usein vaellusesteen kaloille ja muulle vesieliöstölle. Paatsjoen vesistössä noin 250 kartoitetun kohteen perusteella yli 40 prosenttia tienlityksistä muodostaa totaalisen tai osittaisen vaellusesteen. Yksi vesienhoidon keskeisistä tavoitteista on eliöiden vapaa liikkuvuus vesistöissä. Hyvällä suunnittelulla voidaan uusien esteiden muodostuminen estää ja nykyisiä esteitä poistaa.



Mikä hidastaa tavoitteiden saavuttamista?

- Vaellusesteitä on aiempaa tiedetty enemmän.
- Uittoväyliksi perattujen Paatsjoen sivujokien elinympäristökunnostuksia ei ole tehty.
- Tuulomajojen vaellusyhteyden palauttamisen esteenä on ollut mm. Venäjän puolella kalankasvattamoilla esiintyvä *Gyrodactylus salaris* -loinen ja yhteistyön katkeaminen Venäjän kanssa.

Esimerkkejä palautteessa pohdittavista asioista

- Millä alueilla näet eniten olevan vesistöjen kunnostustarvetta?
- Miten vesistöjen kunnostusasiat tulisi ottaa vesienhoidon suunnittelussa huomioon?
- Onko tarvetta kehittää yhteistyötä Norjan kanssa kunnostusasioissa?

4. Vesienhoitotoimien vaikuttavuuden parantaminen

Tiedollisten, taloudellisten ja oikeudellisten ohjauskeinojen kehittäminen ovat keskeisessä roolissa vesienhoidon tavoitteiden edistämässä. Ohjauskeinojen edistämisen ja toimeenpanon päävastuu on monelta osin ympäristöministeriöllä sekä maa- ja metsätalousministeriöllä, mutta laajalta joukolta odotetaan osallistumista niiden edistämiseen. Oikeiden ja vaikuttavien vesienhoitotoimenpiteiden toteutuksen lähtökohtana on, että mm. päättäjien, viranomaisten, neuvojien, suunnittelijoiden ja toiminnanharjoittajien sekä hankevetäjien on oltava tietoisia eri toimintojen vesistövaikutuksista ja mahdollisuuksista vähentää tai ennaltaehkäistä haittavaikutuksia kustannustehokkaasti.

Miksi tämä on keskeistä?

- Lainsäädäntö asettaa reunaehdot eri toimintojen vesistöhaitoille ja niiden vähentämiselle.
- Olemassa olevilla tuki- ja rahoitusjärjestelmillä ei voida tehokkaasti kohdentaa toimenpiteitä alueille, joissa tarve on suurin tai riittävästi ohjata toteuttamaan vesienhoidon tavoitteiden kannalta vaikuttavimpia toimenpiteitä.
- Yhteistyöllä voidaan lisätä ymmärrystä eri toimijoiden tavoitteista ja näkemyksistä ja siten parantaa sitoutumista vesienhoidon edistämiseen, sekä vesienhoidon hyväksyttävyyttä.
- Verkostojen ja yhteistyön kautta jaetaan osaamista ja lisätään oppimista.
- Poikkialainen, säännöllinen yhteistyö vesien ja muiden luonnonvarojen käytöstä, hoidosta ja suojelusta vastaavien toimijoiden välillä on edellytys valuma-alue suunnittelun yleistymiselle.

Mitä on tehty vaikuttavuuden parantamiseksi?

- Vesienhoitosuunnitelma otetaan huomioon viranomaistoiminnassa, kuten lupakäsittelyissä ja lausunnoissa.
- Maatalouden (CAP27) ja metsätalouden (METKA) uusissa tukijärjestelmissä huomioidaan vesienhoidon tavoitteita.
- Vesienhoidon toimeenpanoa on edistetty rahoitusohjelmilla, kuten Vesiensuojelun tehostamisohjelmalla, Nousu-ohjelmalla (vaelluskalat), ja Helmi-elinympäristöohjelmalla.
- Yhteistyötä Pohjois-Kalotin vesienhoitoviranomaisten kesken on tehty ensimmäisestä suunnittelu-kierroksesta alkaen.

Mitä pitäisi parantaa?

- Tuki- ja rahoitusjärjestelmillä ei voida tehokkaasti kohdentaa toimenpiteitä alueille, joissa tarve on suurin.
- Tuet eivät ole sidoksissa saavutettuihin vaikutuksiin.
- Vesienhoidon tavoitteiden tunnistaminen myös maankäyttöä ohjaavissa laeissa.
- Yhteistyöverkostot toimivat usein lyhytkestoisen hankerahoituksen varassa.

Esimerkkejä palautteessa pohdittavista asioista

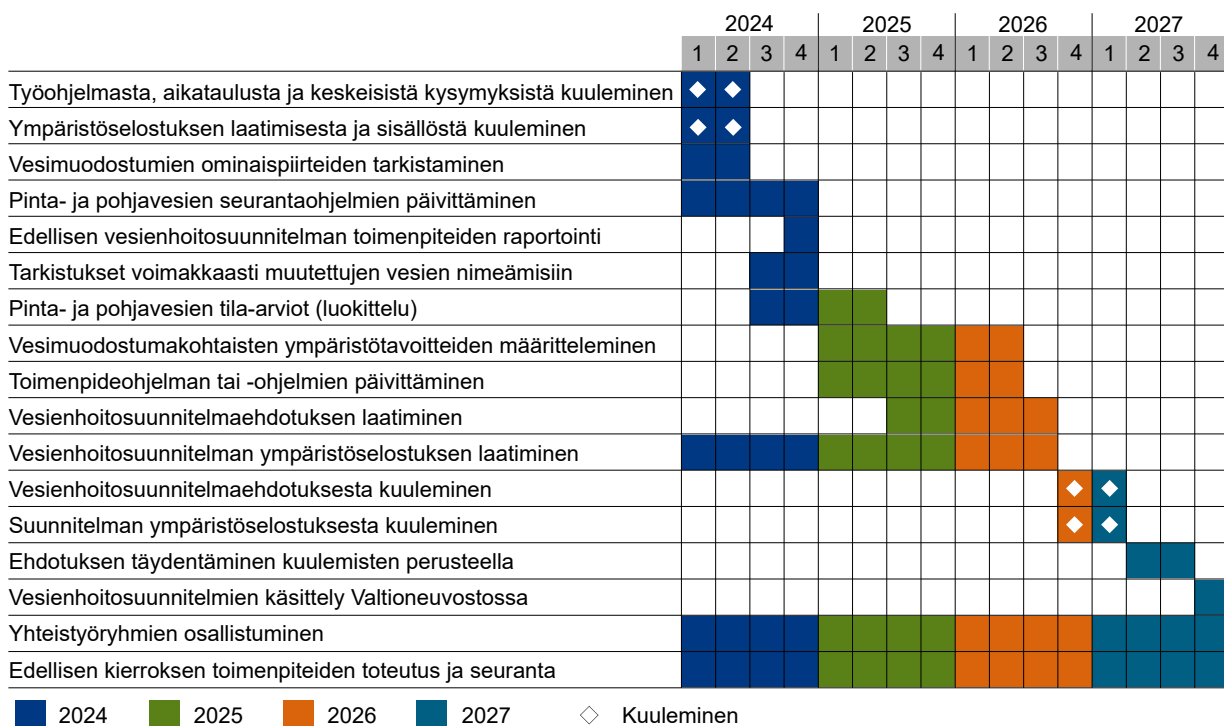
- Mitä olisivat vaikuttavimmat ohjauskeinot?
- Miten kehitetään prosesseja ja yhteistyötä toimeenpanon tehostamiseksi?
- Miten vahvistetaan toimeenpanon rahoitusta?
- Miten toimenpiteiden suunnittelua voisi parantaa?
- Missä asioissa yhteistyötä Norjan kanssa tulisi tehdä enemmän?

Suunnitelman tarkistamisen työohjelma ja aikataulu

Suunnittelun aikataulu ja vaiheet

Vesienhoitosuunnitelmien päivittäminen ja toimenpideohjelmien tarkistaminen hoitokautta 2028–2033 varten etenee vaiheittain vesien- ja merenhoitolaissa esitettyjen määräaikojen puitteissa (Kuva 6). Pinta- ja pohjavesien tila-arviot valmistuvat vuoden 2025 aikana ja ne tulevat nähtäville vesienhoitosuunnitelmaehdotuksen myötä ennen vesien tilan luokittelun lopullista vahvistamista.

VESIENHOIDON SUUNNITTELUN AIKATAULU VUOTEEN 2027



Kuva 6. Vesienhoidon suunnittelun aikataulu vuosineljänneksittäin (1–4) vuoden 2027 loppuun saakka.

Vesienhoidon toimenpiteiden toteutumista ja vaikuttavuutta seurataan. Toimenpiteiden toteutumisen tilanne raportoidaan EU:lle vuoden 2024 lopussa. Vuosina 2025–2026 täsmennetään vesienhoidon ympäristötavoitteita ja suunnitellaan niiden saavuttamiseksi tarvittavia toimia. Vuonna 2026 valmistuu ehdotus tarkistetuksi vesienhoitosuunnitelmaksi. Se viimeistellään kuulemisessa saadun palautteen perusteella ja hyväksytään valtioneuvostossa vuoden 2027 loppuun mennessä.

Ympäristövaikutusten arviointi

Osana vesienhoitosuunnitelman sekä siihen liittyvien toimenpideohjelmien valmistelua tehdään viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristöarvioinnista annetun SOVA-lain mukainen **ympäristöarviointi**. Arvioinnin tarkoituksena on tunnistaa ja kuvata suunnitelmien toteuttamisen välittömät ja välilliset vaikutukset ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen, maaperään, vesiin, ilmaan, ilmastoon, kasvilisuuteen, eliöihin ja luonnon monimuotoisuuteen, yhdyskuntarakenteeseen, rakennettuun ympäristöön, maisemaan, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön sekä luonnonvarojen hyödyntämiseen. Myös edellä mainittujen tekijöiden vuorovaikutussuhteet tulee arvioida. Ympäristöarviointiin sisältyy kaksi julkista kuulemistä, joista nyt on käynnissä ensimmäinen. Se koskee ympäristöselostuksen valmistelun aloittamista.

Vesienhoidon suunnittelun lähtökohtana on pintavesien ekologisen ja kemiallisen sekä pohjavesien kemiallisen ja määrällisen tilan parantaminen tai ylläpitäminen. Vesienhoitosuunnitelman toteuttamisen vesien tilaan kohdistuvat vaikutukset tulevat arvioiduksi osana varsinaista suunnittelua. Myös kustannukset arvioidaan koko maassa yhtenäisin perustein toimenpiteiden suunnittelun osana. SOVA-lain mukainen ympäristöarviointi kattaa kuitenkin lukuisia muita vaikutuksia, jotka tulee arvioida. Vesienhoidon kannalta keskeistä on sisällyttää tarkasteluun seuraavat vaikutukset:

- Vaikutukset vedenhankintaan
- Vaikutukset elinkeinoihin
- Vaikutukset vesivoiman tuotantoon
- Vaikutukset kiinteistön/maan arvoon
- Vaikutukset virkistyskäyttöön
- Vaikutukset luonnon monimuotoisuuteen
- Vaikutukset vesiluontoon ja vesiekosysteemeihin
- Vaikutukset pohjavesistä riippuvaisiin maaekosysteemeihin
- Vaikutukset tulvasuojeluun
- Vaikutukset merenhoidon tavoitteisiin
- Vaikutukset terveyteen ja turvallisuuteen
- Vaikutukset ilmastonmuutokseen ja siihen sopeutumiseen
- Vaikutukset maisemaan, yhdyskuntarakenteeseen, rakennettuun ympäristöön, kaupunkikuvaan ja kulttuuriperintöön

Yllä luetellut merkittävimmät vaikutukset muodostavat arviointikehikon, jota hyödynnetään vesien tilaa parantavien toimenpiteiden valinnassa. Arviointikehikkoa sovelletaan kulloinkin tarkasteltavaan kysymykseen. Esimerkiksi pohjavesien vaikutuksia tarkasteltaessa poimitaan kehikosta ne vaikutukset, jotka ovat pohjavesien osalta keskeisiä. Myös mahdolliset muut vaikutukset tullaan tunnistamaan.

Suunnittelusta vastaavat ELY-keskukset selvittävät ja arvioivat vesienhoitosuunnitelmassa tarkasteltavien toimenpiteiden tai toimenpideryhmien merkittävimmät ympäristövaikutukset yhteistyössä omien yhteistyöryhmiensä kanssa. Tarkastelu tehdään niille toimenpiteille, joihin liittyy merkittäviä vaikutuksia tai mahdollisia näkemyseroja. Vaikutuksia verrataan vaihtoehtoiseen tilanteeseen, jossa toimenpiteitä ei toteuteta. Myös vaikutusten merkittävyyttä arvioidaan. Arviointia varten ei ole tarkoitus tehdä erillisiä selvityksiä tai tutkimuksia, vaan se perustuu olemassa olevaan tietoon. Tämän takia esimerkiksi yhteistyöryhmien osallistuminen on tärkeää.

Vesienhoitosuunnitelman toteuttamisen merkittävät ympäristövaikutukset kootaan ympäristöselostukseen, jossa esitetään lisäksi seuraavat tiedot:

- vesienhoitosuunnitelman pääasiallinen sisältö, tavoitteet ja suhde muihin suunnitelmiin ja ohjelmiin
- ympäristön nykytila ja sen kehitys, jos vesienhoitosuunnitelmaa ei toteuteta
- ympäristön ominaispiirteet todennäköisellä vaikutusalueella
- vesienhoitosuunnitelman kannalta merkitykselliset ympäristöongelmat ja suojelutavoitteet
- haittoja ehkäisevät, vähentävät tai poistavat toimet
- vaihtoehtojen valinnan perusteet
- kuvaus siitä, miten arviointi on suoritettu
- kuvaus seurannan toteuttamisesta

Ympäristöselostus ja sen yleistajuinen yhteenveto sisällytetään vesienhoitosuunnitelmaehdotukseen. Ympäristöselostuksesta saatu kuulemispalaute otetaan huomioon suunnitelman viimeistelyssä. Suunnitelman hyväksymisestä valtioneuvostossa tullaan aikanaan tiedottamaan ja valmis suunnitelma ja ohjelma tulevat julkisesti nähtäville.

Valtioiden rajat ylittävien ympäristövaikutusten arviointi.

Jos suunnitelmien tai ohjelmien ympäristövaikutukset ylittävät valtion rajat, järjestetään arviointimenettely yhteistyössä toisen valtion kanssa. Tenon-Näätämojoen-Paatsjoen vesienhoitoalueen vesienhoitosuunnitelmaehdotuksesta ja sitä koskevasta ympäristövaikutusten arviointimenettelystä ilmoitetaan Norjan vastaavalle viranomaiselle strategisesta ympäristöarvioinnista annetun pöytäkirjan artikla 10 mukaisesti. Suomen ympäristökeskus huolehtii valtioiden rajat ylittävien ympäristövaikutusten arviointia koskevan yleissopimuksen (Espoon sopimus) mukaisista tiedotus- ja kuulemistehtävistä.

Tiedotus ja tärkeimmät tietolähteet

Vesienhoitosuunnitelman tarkistamista varten ja itse työtä varten valmistellaan kullakin vesienhoitoalueella kaksi kuulemisasiakirjaa, joihin toivotaan eri tahojen kannanottoja puolen vuoden kuulemisten aikana:

- Vesienhoidon työohjelma ja keskeiset kysymykset 2028–2033 (kuuleminen: 15.12.2023–17.6.2024) ja sen osana SOVA-lain mukaisen ympäristöarvioinnin aloittaminen.
- Ehdotus vesienhoitosuunnitelmaksi vuoteen 2033 (kuuleminen: 2026–2027; ajankohta varmistuu myöhemmin) ja sen osana SOVA-lain mukainen ympäristöselostus.

Vesienhoitoaluetta koskevat kuulutukset ja asiakirjat ovat nähtävillä pääsääntöisesti sähköisenä. Kaikki aineistot löytyvät sivun www.ymparisto.fi/vaikutavesiin > vesienhoito kautta. ELY-keskukset pyytävät lisäksi lausunnot oman toimialueensa keskeisiltä viranomaisilta, toimijoilta ja muilta tahoilta.

Lisätietoa niin kuulemisista kuin vesienhoidosta yleensä saat oman alueesi ELY-keskuksesta. Vesienhoitoa koskevaa lisätietoa löytyy verkkosivuilta:

- Valtakunnallinen vesienhoidon verkkosivusto www.ymparisto.fi/vesienhoito
- Ympäristöhallinnon avoimen tiedon palvelu: www.syke.fi/avointieto
- Järviä ja merialueita koskeva yhteisöllinen verkkopalvelu: www.jarviwiki.fi
- Tietoa vesien tilasta: [Vesikartta](#)

Čoahkkáigeassu

Čáziiddivššu mihttomearrin lea viiddes ovttasbarggu bokte seailluhit čáziid dili buorrin ja buoridit čáziid dili doppe, gos dat lea hedjonan. Čáziiddivššus lea jođus njealját plánenjorus, goas plánat dárkkistuvvojit ja čáziiddikšunplánat jahkái 2023 válmmaštallojuvvojit. Deanu-Njávđánjoga-Báhčaveaijoga čáziiddikšunguovlu lea oktasaš Norggain ja plánat heivehuvvojit oktii. Dát áššegirji sistsidoallá plánema bargoprográmma ja čáziiddikšunguovllu guovddáš gažaldagaid. Áššegirjjiis gullojuvvo 15.12.2023–7.6.2024. Plána veahkin máhcahaga sávvet earret eará plánema ollašuhttimis ja áigetávvalis ja váikkuhanvejolašvuodain; birasčilgehusa ráhkadeapmái ja sisdollui laktáseaddji áššiin; čáziid dillái laktáseaddji guovddáš čuolmain ja ovddidandárbbuin; vugiin ja doaimmain, maiguin čáziid dili sáhtá buoridit ja ruhtadan- ja ovttasbargovejolašvuodaid.

Deanu-Njávđánjoga-Báhčaveaijoga čáziiddikšunguovllus čáziiddikšuma guovddáš temát laktásit bajáš- ja bodnečáziid suodjaleapmái, čázádatguovlovuđot čáziid ja noađuheami hálddašeapmái, čáhceallinbirrasiid ođadeapmái ja čáziiddikšundoaimmaid váikkuhusaid buorideapmái guhkes áigegaskas. Lassidieđut čáziiddikšumis neahttačujuhusas: www.ymparisto.fi/vesienhoito

Čuákánkiäsu

Časijtipšom ulmen lii vijdes oovtâstpargo iššijd siäiludiđ čaasij šiev tile já pyerediđ čaasij tile tobbeen, kost tot lii peessâm hiäjusmiđ. Časijtipšomist lii joođoost niäljád vuávámkiärdu, kuás vuáváameh tárhistuvvojeh já časijtipšomvuáváameh ihán 2033 valmâštällojeh. Tiänu–Njiävđám–Paččvei časijtipšomkuávu lii ohtsáš Taažáin já vuáváameh heiviittällojeh oohtân. Taat äššikirje siskeeld vuáváámân lohtâseijee pargo-ohjelm já časijtipšomkuávu kuávdáid koččamušáid. Äššikiirján lohtâseijee aašijn lii kuullâmpaje 15.12.2023–17.6.2024. Vuávájeijeeh tuáivuh vuávám iššeen macâttâs iärrás lasseen vuávám olášutmist já äigitaavlu sehe vaiguttemmáhđulâšvuodâin; pirâsčielgiittâs rähtimân já siskáldâsân lohtâseijee aašijn; čaasij tilán lohtâseijee kuávdáin čuolmâin já ovdedemtárbuin; vuovijn já tooimâin, moiguin čaasij tile puáhtá pyerediđ sehe ruttâdem- já oovtâstpargomáhđulâšvuodâin.

Tiänu–Njiävđám–Paččvei časijtipšomkuávuust časijtipšom kuávdááh teemah lohtâseh ase- já ponnečasij suoijâlmân, kulgâmkuávuolvgâlii čaasij já sreevâ haaldâšmân, čäcieellimpirrâsij oornigist tolâmân sehe časijtipšomtoomâi vaigutteijeevuodâ pyereedmân. Lasetiäđuh časijtipšomist viermičujottâsâst: www.ym-paristo.fi/vesienhoito

Vuänõs

Čaa'z3ihåaid täävtõssân lij veiddsõs õhttsažtuâj veäkka seeilted šiõgg čaa'z3i sââ'j di pue'reed čaa'z3i sââ'j to'ben, ko'st tõt lij piâssâm huänn'ned. Čaa'z3ihåaidast lij jáåttmen neelljad plaaneemkõõrv, kuä'ss plaanid ta'rksted da čaa'z3ihåiddplan ee'jpo'dde 2033 valmštõõlât. Teän-Njauddâmjoogg-Paččjoogg čaa'z3ihåiddvu'vdd lij õhttsaž Taarrin da plan suåvtet õ'hhte. Tæt ä'sškerjj âân se'st plaanummu tuâjjprograamm da čaa'z3ihåiddvuu'd kõskksaid kõõččmõõžžid. Ä'sškiirjin kuulât 15.12.2023–17.6.2024. Plaanummuž veä'kken maacctõõzz tuäivat jeä'rbi mie'ldd plaanummuž čõõđtummšest da äi'ğğtaulâst di vaaiktemvuei'tlvažvuõđin; pirrõsciõlgtõõzz raajjmõ'sše da siiskõ'sse õhttnee aa'sšin; čaa'z3i sâjja õhttnee kõskksaž vaiggâdvuõđin da oou'deemtaarbin; kuânstin da tåâimain, koin čaa'z3i sââ'j vuei'tet pue'reed nu't teäggtem- gu õhttsažtuâjjvuei'tlvažvuõđin.

Teän-Njauddâmjoogg-Paččjoogg čaa'z3ihåiddvuu'dest čaa'z3ihåaid kõskksa teema õhttne pâjj- da pâ'nnčaa'z3i suõjjlumša, kolggâmvu'vddvuâlgaž čaa'z3i da kuâmtummuž valdšma, čää'ccjie'llempirrõõzzi kuddân raajjmõ'sše di čaa'z3ihåiddtåâimai vaaiktemvuõđ pue'rummša. Lââ'ssteâđ čaa'z3ihåaidast ne'ttadrõõzzâst: www.ymparisto.fi/vesienhoito

Yhteystiedot

Kuulemis palaute annetaan lausuntopalvelu.fi -verkkosivuilla tai toimitetaan Lapin ELY-keskuksen kirjajaan (mieluiten word-muodossa):

Lapin ELY-keskus

PL 8060, 96101 Rovaniemi; puh:0295 037 000

Sähköposti: [kirjaamo.lappi\(at\)ely-keskus.fi](mailto:kirjaamo.lappi@ely-keskus.fi)

Lisätietoa kuulemisesta ja vesienhoidosta saat ELY-keskuksen verkkosivuilta tai yhteyshenkilöiltä (sähköpostiosoitteet: etunimi.sukunimi@ely-keskus.fi)

Lapin ELY-keskus

- Jari Pasanen
- Pekka Räinen
- Anne Lindholm (pohjavedet)

Kuvailulehti

Julkaisusarjan nimi ja numero: Raportteja 82/2023

Vastuualue: Ympäristö ja luonnonvarat

Tekijät: Pekka Räinen (toim.), Jukka Ylikörkkö, Annukka Puro-Tahvanainen, Niina Karjalainen, Anne Lindholm

Julkaisun nimi: Vesienhoidon keskeiset kysymykset ja työohjelma Tenon-Näätä-möjoen-Paatsjoen vesienhoitoalueella 2028–2033

Tiivistelmä:

Vesienhoidon tavoitteena on laajan yhteistyön avulla säilyttää hyvä vesien tila sekä parantaa vesien tilaa siellä, missä se on päässyt heikentymään. Vesienhoidossa on meneillään neljäs suunnittelukierros, jolloin suunnitelmia tarkistetaan ja vesienhoitosuunnitelmat vuoteen 2033 valmistellaan. Tenon-Näätä-möjoen-Paatsjoen vesienhoitoalue on yhteinen Norjan kanssa ja suunnitelmat sovitetaan yhteen. Tämä asiakirja sisältää suunnittelun työohjelman ja vesienhoitoalueen keskeiset kysymykset. Asiakirjasta kuullaan 15.12.2023–17.6.2024. Suunnittelun avuksi palautetta toivotaan muun muas-sa suunnittelun toteutuksesta ja aikataulusta sekä vaikuttamismahdollisuuksista; ympäristöselostuksen laatimiseen ja sisältöön liittyvistä asioista; vesien tilaan liittyvistä keskeisistä ongelmista ja kehittämistarpeista; keinoista ja toimista, joilla vesien tilaa voidaan parantaa sekä rahoitus- ja yhteistyömahdollisuuksista.

Tenon-Näätä-möjoen-Paatsjoen vesienhoitoalueella vesienhoidon keskeiset teemat liittyvät pinta- ja poh-javesien suojeluun, valuma-alue- ja pohjavesien vesien ja kuormituksen hallintaan, vesielinympäristöjen kun-nostamiseen sekä vesien-hoitotoimien vaikuttavuuden parantamiseen. Lisätietoa vesienhoidosta verkko-osoitteessa: www.ymparisto.fi/vaikutavesiin.

Asiasanat (YSO:n mukaan): Vesienhoito, vesien tila, aikataulut, ohjelmat (suunnitelmat), keskeiset kysy-mykset, vesienhoitoalueet, Teno, Näätä-möjoki, Paatsjoki

ISBN (PDF) 978-952-398-212-3

ISSN-L 2242-2846

ISSN (verkkopublication) 2242-2854

URN:ISBN:978-952-398-212-3

Julkaisun osoite: Julkaisu on saatavana vain verkossa: www.ymparisto.fi/vesienhoitoalue/vuoksi, www.ymparisto.fi/vesienhoito, www.ely-keskus.fi/julkaisut sekä www.doria.fi

Sivumäärä: 29

Kieli: Suomi

Kustantaja /Julkaisija: Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

Kustannuspaikka ja -aika: 12.2023 Rovaniemi

Presentasjonsark

Publikasjonsseriens navn og nummer: Rapporter 82/2023

Ansvarsområde: Miljø og naturressurser

Utarbeidet av: Pekka Räinen (red.), Jukka Ylikörkkö, Annukka Puro-Tahvanainen, Niina Karjalainen, Anne Lindholm

Publikasjonens navn: Vannforvaltningens sentrale spørsmål og arbeidsprogram i Tana-Neiden-Pasvik vannregion for 2028–2033

Sammendrag:

Vannforvaltningens formål er å bevare en god vanntilstand samt forbedre vanntilstanden der den er svekket ved hjelp av et omfattende samarbeid. Den fjerde planleggingsrunden i vannforvaltningen er i gang, hvor vi kontrollerer planene og forbereder vannforvaltningsplanene frem til 2033. Tana-Neiden-Pasvik vannregion er felles med Norge og planene koordineres sammen. Dette dokumentet inneholder det planlagte arbeidsprogrammet og vannregionens sentrale spørsmål. Høringen av dokumentet er i tiden 15.12.2023–17.06.2024. Som en hjelp i planleggingen ønskes det blant annet tilbakemeldinger om planleggingens gjennomføring og tidsplan samt mulighetene til å påvirke; ting knyttet til utarbeidelsen av miljørapporten og dens innhold; sentrale problemer og utviklingsbehov knyttet til vanntilstanden; metoder og tiltak som kan benyttes til forbedring av vanntilstanden samt finansierings- og samarbeidsmuligheter.

I Tana-Neiden-Pasvik vannregion er de sentrale temaene for vannforvaltningen knyttet til vern av overflate- og grunnvannsområder, nedbørsområdemessig styring av vannforekomster og belastning, istandsetting av vannmiljøer samt forbedring av vannforvaltningstiltakenes effektivitet. Mer informasjon om vannforvaltningen på internettadressen: www.ymparisto.fi/vaikutavesiin.

Nøkkelord (ifølge den finske tesausen Allärs): Tana-Neiden-Pasvik

ISBN (PDF) 978-952-398-212-3

ISSN-L 2242-2846

ISSN (nettpublikasjon) 2242-2854

URN URN:ISBN:978-952-398-212-3

Publikasjonens adresse: www.doria.fi/ely-keskus

Sideantall: 26

Språk: Norsk

Forlag/Utgiver: Närings-, trafik- och miljöcentralen i Lappland

Sted og tid for utstedelse: 12/2023 Rovaniemi

RAPORTEJA 82 | 2023

**VESIENHOIDON KESKEISET KYSYMYKSET JA TYÖOHJELMA
TENON-NÄÄTÄMÖJOEN-PAATSJOEN VESIENHOITOALUEELLA
2028–2033**

Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

ISBN 978-952-398-212-3 (PDF)

ISSN 2242-2854 (verkkojulkaisu)

URN:ISBN:978-952-398-212-3

www.doria.fi/ely-keskus | www.ely-keskus.fi